

(rajonas/miestas, mokykla)

_____ klasės (grupės) mokinio(-ės) _____
(vardas, pavardė)

LIETUVIŲ VALSTYBINĖ KALBA

Skaitomo teksto supratimo, kalbos vartojimo ir rašymo testai

2008 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

2008 m. birželio 10 d.

Trukmė – 2 val. (120 min.)

NURODYMAI:

- Pasitikrinkite, ar užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinamo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.
- Rašyti galite ir pieštuku, bet bus vertinami tik tie atsakymai, kurie parašyti parkeriu arba tušinuku, Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atlikdami testo užduotis, į klausimus atsakykite glaustai ir aiškiai. Jūsų atsakymai turi tilpti į paliktas eilutes.
- Jei klausimas nereikalauja kitaip, atsakymus formuluokite savais žodžiais.
- Neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.

VERTINIMAS

Testai	Maksimalus taškų skaičius	Surinktų taškų suma		
		1 vertintojas	2 vertintojas	3 vertintojas
Skaitomo teksto supratimo testas				
Gramatikos ir rašybos testas				
Taškų suma				

TAŠKAI

Vertinimo komisija:

_____ (vardas, pavardė, parašas)

_____ (vardas, pavardė, parašas)

_____ (vardas, pavardė, parašas)

SKAITOMO TEKSTO SUPRATIMO TESTAS
(Trukmė – 40 min.)

1 užduotis. Perskaitykite Broniaus Radzevičiaus novelės „Tuštuma“ sumaišytas pastraipas ir sudėliokite jas eilės tvarka. Atsakymus rašykite lentelėje. 0 atvejis – pavyzdys.

TUŠTUMA

A Jau pusmetis, kai jis nebuvo matęs šito veido. Šiandien paskambino jai tik todėl, kad diena buvo nepaprastai nyki ir beprasmė. Sėdėdamas savo kambary prie knygos, jis dažnai pakeldavo akis į langą. Žemi debesys griuvo ant miesto stogų, protarpiais prapliupdavo lietus, skalbė palei gatvę augančias liepas. Įsisupę į apsiaustus pro šalį akmenimis grįsta gatve ėjo žmonės.

B Laukdamas atsakymo, žiūrėjo į jos veidą. Pernelyg ryškiai ruda spalva dažyti plaukai, rudos šlakų dėmės ant skruostų.

C Kai kurie jų sustodavo prie medinių kioskų... Keletas storai apsimuturiavusių moterų sėdėjo po skardiniu prekystalio stogu – ten buvo turgelis – ir pardavinėjo ridikėlius, svogūnus, vyšnias. Pasidėjusios priešais save ant prekystalio daržoves, jos taip išsėdėjo visą tą darganotą dieną. Siūbtelėjus stipresniam vėjui, ant jų ir daržovių pasipildavo lietaus čiurkšlės. Prieidavo vienas kitas žmogus, pastoviniuodavo, nusipirkdavo, ko jam reikia, ir nueidavo...

D Kiekvienam turbūt pasitaiko akimirų, kai negali išverti vienas, tačiau, pas ką benueitum, su kuo besikalbėtum, nepalengvėja. Sėdi kur už stalo, kalbiesi, nors visiškai nesinorėtų kalbėti, juokauji, nors juokas neima, išklausi kitų pasakojimų, pertrauki juos, domiesi, nors esi visiškai abejingas, ir, stojus pauzei, tyloje suglumęs klausi savęs: „Kodėl aš čia? Ar ne laikas būtų išeiti?“ Tačiau išeiti nėra kur, todėl ir sėdi žmonių draugijoje, o akyse spindi dirbtinis žvalumas.

E Tik ką nulijo. Pro medžių viršūnes matėsi vakarų dangus: ten, už upės, geso saulėlydis. Skaisčiai raudona šviesa plieskė jiems į veidus. Vakaras buvo šiltas ir tylus, sunkūs rasos lašai laikėsi ant pušų spyglių. Garavo sulyta žemė. Užmetęs jai ant liemens ranką, jis ėjo parko taku. Ji šiek tiek palenkusi galvą, šypsodamasi kažkokioms savo mintims ar prisiminimams, lengvai statė pilkšvais batukais apautas kojas. Paėjęs dar keletą žingsnių, juos pasitiko prie asfaltuoto kelio pakabinti žibintai. Jis parodė į staliuką, kur neonu šviesos pluošte buvo susispietę keletas žmonių, ir kiek galėdamas šiltesniu balsu paklausė:

– Einam?..

F Vakarop, kai nustojo lyti, jis ir pakėlė telefono ragelį ir, šiek tiek pagalvojęs, surinko jos telefono numerį. Kaip visuomet nerūpestingas, truputį pašaipus tonas. Jokio nusiskundimo. Jis tepasakė, kad nori su ja susitikti.

ATSAKYMAI

0	1	2	3	4	5
E					

Taškų suma (maks. 5)		
----------------------	--	--

2 užduotis. Perskaitykite rašytojo Jono Liniausko atsakymus į Gintarės Adomaitytės klausimus ir atlikite užduotis. Atsakydami į pasirenkamojo atsakymo klausimą, pažymėkite **tik vieną**, Jūsų manymu, tinkamą variantą.

APIE KNYGŲ ŠVIESĄ IR AUGIMO NERIMĄ

Koks buvai vaikystėje – padauža ar svajoklis? Mergaičių siaubas trejetukininkas ar stropus pirmūnas?

Penkiametis piešiau paukščius – visam darželiui, ant laikraščių skiaučių, ant popieriukų, ant žemės, nes piešimo popierius tėvams studentams buvo per brangus. Devynmetis buvau liūdniausias pasaulyje žmogus, mat buvau keturiolikmečių ūgio, todėl pionierių stovyklose pakliūdavau į vyresniųjų būrius, kad rikiuotė gražiai atrodytų. Man rūpėjo voverės ir žuvys, jiems – pirmoji meilė. Keturiolikmetis aš vis dar augau po dvylika centimetrų per metus (aštuntoje klasėje jau buvau 190 cm ūgio ir su ūsiukais), todėl nepraleisdavau nė vieno mokyklos šokių penktų–aštuntų klasių moksleiviams. Vienintelis buvau aukštesnis už visas mergaites.

Pirmoje klasėje pirmąją rugsėjo savaitę gavau pirmą savo gyvenime pažymį. Mama jau nuo rugsėjo antrosios klausinėjo – gal nekeliu rankos, gal ko nesuprantu, – kodėl mokytoja kitų pastangas jau įvertino, o mano – ne. Penktadienį grįžau laimingas – pažymių knygutėje puikavosi: „Drausmingumas – 2“. Budėtojai visą savaitę per pertraukas nesugebėjo manęs iškrapštyti iš klasės, todėl paskundė budinčiai mokytojai. Antroje klasėje pirmąją rugsėjo savaitę – „Drausmingumas – 2“ (laikiau užrėmęs duris). Trečioje – 2 (plastilino lenta vožtelėjau per nosį dailininkui Antanui Razmai, kuris pamokos pabaigoje sugadino mano nulipdytą „šedevrą“). Ketvirtoje klasėje, manau, mama bažnyčioje uždegė žvakelę, bet buvau nuoseklus – pirmąją rugsėjo savaitę drausmingumas buvo įvertintas dvejetu (paleidau kolūkio laukuose bulvę – pataikiau į traktorininką). Nors pirmūnas buvau iki aštuntos klasės...

Ar pameni savo ankstyvąją skaitymo patirtį?

Pirmoje klasėje, vos gavęs moksleivio pažymėjimą, įsirašiau į bibliotekos skaitytojus. Pirmosios paimtos knygos buvo trys Viktoro Hugo *Vargdienių* tomai (daugiau nedavė). Po savaitės visas neperskaitęs gražinau ir buvau atsargesnis. Perskaičiau jaunesniajam mokykliniam amžiui skirtas knygas, vėliau – viduriniam, vyresniajam, suaugusiesiems. Aštuntoje klasėje baigiau visą rajono biblioteką, ir alkį teko malšinti tikrai naujienomis. Chronologiškai įstrigo Kosto Kubilinsko eilėraščiai, iš P. Mašiotų knygynėlio *Mažieji laukinukai*, J. Basanavičiaus surinktos „siaubo“ pasakos. Perversmą skaitant padarė Živilė Pipinytė. Kartu lankėme literatų būrelį (bet tai jau devinta klasė), ir visą mano chaotišką žinojimą nukreipė į sroves, mokyklas, šalis. Jai esu dėkingas už Kamiu ir Sartrą.

O rašyti ar kas nors skatino? Juk buvai Lietuvos jaunujų filologų konkurso dalyvis... Beje, juo ir likai – vadovauji komisijai. Ką Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkas Jonas Liniauskas pasakytų konkursantui moksleiviui Jonui Liniauskui? Drąsintų ar...

– Į jaunujų filologų konkursą Panevėžyje atlėkiau iš Vilniuje vykusios fizikų olimpiados. Stengiausi nepatekti į antrąjį turą, nes kitaip nebūčiau spėjęs net į uždarymą. Iškilmingame vakare buvo paskelbti nugalėtojai, įteikti specialieji prizai, įvardyti beveik visi dalyviai, iš kurių „laukiama, galima kitais metais tikėtis, kurie teikia vilčių“ ir t. t. Iškentėjau tas dvi valandas, taip ir neišgirdęs savo pavardės. Atrodė, kad salėje be knygutės, be kokio nors padėkos rašto sėdėjau tik aš ir vertinimo komisija. Bet teko garbė miegoti viename kambaryje su pirmosios vietos laimėtoju Vyta Stulpinu. Kažin ar drąsinčiau tuometinį moksleivį – visos gyvenimo pamokos yra vertingos, ypač tos, kurios pagelbsti atsikratyti žvaigždžių ligos.

Klausimai ir atsakymai

1. Ką nurodo pavadinimas? Apibraukite tinkamą atsakymą.

- A Pagrindinę mintį.
B Problemą.
C Temą.

1 taškas

2. Savais žodžiais nurodykite **priežastį** ir **pasekmę**, dėl kurių devynmetis J. Liniauskas jautėsi „liūdniausias pasaulyje žmogus“.

a) priežastis _____

b) pasekmė _____

2 taškai

3. Apibūdinkite J. Liniauską – pradinių klasių moksleivį. Nurodykite du **svarbiausius** bruožus.

2 taškai

4. Kokiu **tikslu** sakinyje *...plastilino lenta vožtelėjau per nosį dailininkui Antanui Razmai, kuris pamokos pabaigoje sugadino mano nulipdytą „šedevrą“* pabrauktasis žodis rašomas kabutėse?

1 taškas

5. Paaškindite, kodėl J. Liniauskas visas Viktoro Hugo *Vargdienių* knygas po savaitės gražino neperskaitęs?

1 taškas

6. Savais žodžiais paaškindite, kokią įtaką J. Liniauskui padarė Živilė Pipinytė?

1 taškas

7. Ką J. Liniauskui padėjo suvokti jaunųjų filologų konkursas Panevėžyje?

1 taškas

8. Nurodykite teksto žanrą.

1 taškas

Taškų suma (maks. 10)		1	2

Skaitomo teksto supratimo testo taškai (maks. 15)		1	2

KALBOS VARTOJIMO TESTAS

(Trukmė – 30 min.)

1 užduotis. Skaitydami tekstą iš siūlomų žodžių parinkite vieną tinkamą ir jį pabraukite. 0 atvejis – pavyzdys. **8 taškai** (vienas taškas už teisingą atsakymą).

Kaip vaikai ir paaugliai skaitė spaudos draudimo metais

Lietuviškos spaudos ir mokyklų draudimo laikais skaityti, ypač lietuviškus raštus, reiškė (0) priešinimąsi / prisitakymą / susipriešinimą caro valdžios vykdomai politikai.

Skaitydami Lietuvos vaikai ir jaunimas švietėsi, ugdėsi tautinę (1) savitarną / savivaldą / savimonę. Knygos ir skaitymas sudarė sąlygas atsirasti ir (2) nokti / bręsti / sirpti lietuvių inteligentijai.

Kur ir kaip mokyti ir pratinti skaityti? Šios problemos labai rūpėjo lietuvių autoriams ir tų laikų periodikos (3) antspaudams / įspūdžiams / leidiniams. Visuomenėje keliami ir pabrėžiama tėvų bei (4) apskritai / apvaliai / aptakiai šeimos reikšmė mokant ir pratinant vaikus skaityti.

Vaikų (5) sąlytis / sąmyšis / sąmojis su literatūra paprastai prasidėdavo nuo pasakų klausymo, nuo namie esančių knygelių skaitymo. Pamokę skaityti namie, tėvai vaikus leisdavo į (6) slaptą / seklią / imlią daraktoriaus arba į valdišką rusišką mokyklą.

Kiek vaikai skaitė, koks buvo to skaitymo pobūdis, daug priklausė ir nuo to, ar šeimoje buvo knygoms palanki (7) apylinkė / apylanka / aplinka, ar turėta namų bibliotekėlė, pagaliau ir nuo to, koks (8) vaizdas / vaidmuo / įvaizdis šeimoje skaitant knygas skirtas pačiam vaikui.

Rašo vertintojai	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

Pagal Genovaitę Raguotienę

Taškų suma (maks. 8)		
----------------------	--	--

2 užduotis. Kairėje pateiktus žodžius ar žodžių junginius pavartokite nurodytu skaičiumi ir reikiamu linksniu. Skaitmenis rašykite žodžiais. 0 atvejis – pavyzdys. **12 taškų** (vienas taškas už teisingą atsakymą).

		Rašo vertintojai	
		1	2
(0) vaikystė	Nuostabios (0) <u>vaikystės</u> dienos! Kas gali	—	—
(1) jūs	prilygtinerūpestingai (1) _____ palaimai, kai	—	—
(2-3) patiklus	niekas nei nepritekliai, kasdienės bėdos, net skurdas – niekas	—	—
žvilgsnis	neaptemdė (2-3) _____	—	—
(4) lūpos	į pasaulį, žmones ir daiktus. Sakoma, kad niekas taip gražiai	—	—
(5) akmenys	nežydi, kaip šypsena vaiko (4) _____.	—	—
(6-7) senosios obelys	Mintimis dažnai vaikščioju (5) _____	—	—
(8) visa	grįstomis vaikystės metų gatvelėmis, pro langą nužvelgiu (6-7) _____.	—	—
(9) pirmasis	Truputį gaila, kad visagalis laikas nusineša	—	—
(10) suvokimas	(8) _____, kas kažkada buvo be galo artima,	—	—
(11-12) pats žmogus	miela, brangu, nes kiekviena vaikystės dienų smulkmena turėjo	—	—
	įtakos ir (9) _____ garsų, spalvų, išpūdžių	—	—
	(10) _____.	—	—
	Gyvenimo patirtis pasakinėja, kad atgal negrįžta praėję	—	—
	metai. Net sapnas apie vaikystės dienas nebeturi autentiško ryšio	—	—
	su (11-12) _____.	—	—
	<i>Pagal A. Baltrūną</i>		

Taškų suma (maks. 12)		
------------------------	--	--

3 užduotis. Kairėje pateiktus veiksmažodžius pavartokite nurodytu laiku ar nuosaka. 0 atvejis – pavyzdys. 20 taškų (vienas taškas už teisingą atsakymą).

Esamuoju laiku

		Rašo vertintojai	
		1	2
(0) ateiti	Pamažu į mūsų tėviškę (0) <u>ateina</u> ruduo. Naktys smarkiai	—	—
(1) atšalti	(1) _____ o medžiai (2) _____	—	—
(2) pasipuošti	įvairiaspalviais lapais. Gėrėdamasis rudens peizažu, einu paežere, o	—	—
(3) pasukti	paskui (3) _____ į miško takelį, kuris tuoj	—	—
(4) išvesti	(4) _____ į platų vieškelį. Eidamas	—	—
(5) džiaugtis	(5) _____ kad greitai grįšiu į namus, kuriuose	—	—
(6) ilgėtis	manęs (6) _____ ir (7) _____	—	—
(7) laukti	sugrįžtant.	—	—

Būtuojų kartiniu laiku

(8) subjurti	Oras staiga (8) _____, prasidėjo audros ir	—	—
(9) patvinti	liūtys, (9) _____ upės. Aš, nenuorama paauglys,	—	—
(10) nuspręsti	(10) _____ eiti pažvejoti, todėl	—	—
(11) pasiimti	(11) _____ kelionmaišį, meškere, ir nors tu,	—	—
(12) bandyti	mama, (12) _____ sulaikyti ir atkalbėti nuo šio	—	—
(13) ryžtis	poelgio, (13) _____ išbandyti savo laimę.	—	—

Būsimuoju laiku

(14) grįžti	Laikrodis jau muša septynias. Tėvelis tuoj	—	—
(15) paruošti	(14) _____ iš komandiruotės. Mes su mamyte	—	—
(16) vežti	(15) _____ jam pusryčius. Vėliau mamyte	—	—
(17) ilsėtis	(16) _____ broliuką pas gydytoją. Vakare visi (17) _____.	—	—

Tariamąja ar liepiamąja nuosaka

(18) svečiuotis	Jei tu kada nors (18) _____ Vilniuje,	—	—
(19) nepamiršti	(19) _____ pasigrožėti šv. Onos bažnyčia, kad	—	—
(20) netekti	Paskui (20) _____ gailėtis negailestingai nuskriaudus savo dvasią.	—	—

Taškų suma (maks. 20)

4 užduotis. Iš lentelėje pateiktų prielinksnių ir polinksnių, jungtukų ir jungiamųjų žodžių parinkite tinkamus ir įrašykite į tekstą. Kiekvieną žodį vartokite tik vieną kartą. Vienas žodis lentelėje papildomas. 0 atvejis – pavyzdys. **10 taškų** (vienas taškas už teisingą atsakymą).

bet, ir, iš, jei, kad, kuria, nes, o, prie, prieš, su

Lauko gėlių puokštė

Beveik prieš septynis šimtus metų didysis Lietuvos kunigaikštis Gediminas nutarė (1) _____ Neries ir Vilnios pastatyti pilį ir įkurti miestą. Žyniai ir vaidilos išpranašavo, (2) _____ Vilniaus pilis atlaikys visus priešų puolimus, (3) _____ po kertiniu gynybinio bokšto akmeniu bus palaidota visų gražiausia ir visų skaisčiausia Lietuvos mergaitė.

– Tokia dievų valia, – sakė žyniai ir vaidilos. – Reikia pelnyti jų malonę, (4) _____ šiam miestui reikės stovėti ne vieną amžių ir atlaikyti ne vieną puolimą.

Iškasė gilią duobę, atritino didžiulį akmenį, surado gražiausią ir skaisčiausią mergelę. Ir nuleido tą mergelę į duobę. Mergaitė laikė didžiulę puokštę nuostabiausių lauko gėlių (5) _____ ramiai stovėjo duobėje.

Kai vaidilos pasimeldė dievams, pagarbino ugnį ir nusilenkė kunigaikščiui, vyriausias žynys davė ženklą ir vyrai pastūmė akmenį. Šis (6) _____ didžiausiu garsu krito į duobę, (7) _____ išsigandę žmonės net aiktelėjo (8) _____ išgąščio.

O mergaitė kaip stovėjo, taip ir liko stovėti, tik pravirko. Ji gailėjo gėlių puokštės, (9) _____ išmušė jai iš rankų baisy akmuo.

Keistas nutikimas, (10) _____ tokia jau dievų valia.

Rašo
vertintojai
1 2

—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

Taškų suma (maks.10)

Galutinė taškų suma už 1–4 užduotis (maks. 50) _____

Kalbos vartojimo testo taškai (50:5) _____

RAŠYMAS

UŽDUOTYS

1. Perskaitykite žurnalo apie vaikų knygas „Rubinaitis“ redakcijos kvietimą dalyvauti diskusijoje.

Tai skaito ar neskaito?

Šitaip klausdami kreipiamės į Jus, gerbiamieji skaitytojai, ir tikimės diskusijos. Teiraujamės Jūsų nuomonės dėl kelių neretai girdimų teiginių:

Visada galima rasti laiko įdomiai knygai, o a ji tokia – nuo skaitytojo priklauso. Skaitymas – galimybė tobulėti.

Vienintelė įtakinga institucija galėtų būti šeima, o ne biblioteka ar mokytojas. Tačiau kiek Lietuvoje yra skaitančių šeimų – šeimų, kuriose knygos yra vertinamos?..

Universalių būdų, skatinančių mokinius skaityti, nėra. Mokytojas nedaug ką gali. Padėtis kone beviltiška...

Skaitymas suartina ir gausina bendraminčių būrį, kuria kiekvieno asmeninį pasaulį, prisidedamas prie mūsų visų pasaulio kūrimo

2. Parašykite rašinį (180 – 200 žodžių), kuriame reikia:

- papasakoti apie savo pirmąją pažintį su knyga;
- pristatyti įdomiausią skaitytą knygą;
- pasamprotauti, kodėl mokiniai skaito ar neskaito (išsakydami savo nuomonę, redakcijos pateiktų tikinimų galite ir nepaisyti).

3. Sugalvokite patrauklų rašinio pavadinimą.

Pastabos:

1. Parašę rašinį suskaičiuokite žodžius ir parašykite nurodytoje vietoje. Jei žodžių bus mažiau nei nurodyta, bus atimami taškai.
2. Vertinant Jūsų darbus bus atsižvelgiama į tai:
 - ✓ ar yra įžanga ir pabaiga;
 - ✓ ar išsamus ir tinkamas rašinio turinys;
 - ✓ ar mintys dėstomos nuosekliai;
 - ✓ ar sugalvotas rašinio temą ir turinį atitinkantis pavadinimas;
 - ✓ ar nėra klaidų.
3. Jei parašytas 50 ir mažiau žodžių tekstas – darbas nevertinamas (už rašymo testą skiriama 0 taškų).

Sėkmės!

